

“Malinis at Masaganang Karagatan”
THE SEARCH FOR THE COUNTRY'S
OUTSTANDING COASTAL COMMUNITY

Sumali sa palimpalak para sa mga natalanging pamayanan na may kahanga-hangang pangangasiwa at pangangalaga ng pangisdaan at yamang-tubig

Criteria:

1. No illegal fishing
2. Observance of closed fishing season
3. establishment of marine protected areas
4. clean coastal waters without domestic and industrial wastes
5. effective mangrove protection and rehabilitation program

National Winners will receive:

Php 30 million - Grand Winner

Php 18 million - 2nd Place

Php 10 million - 3rd Place

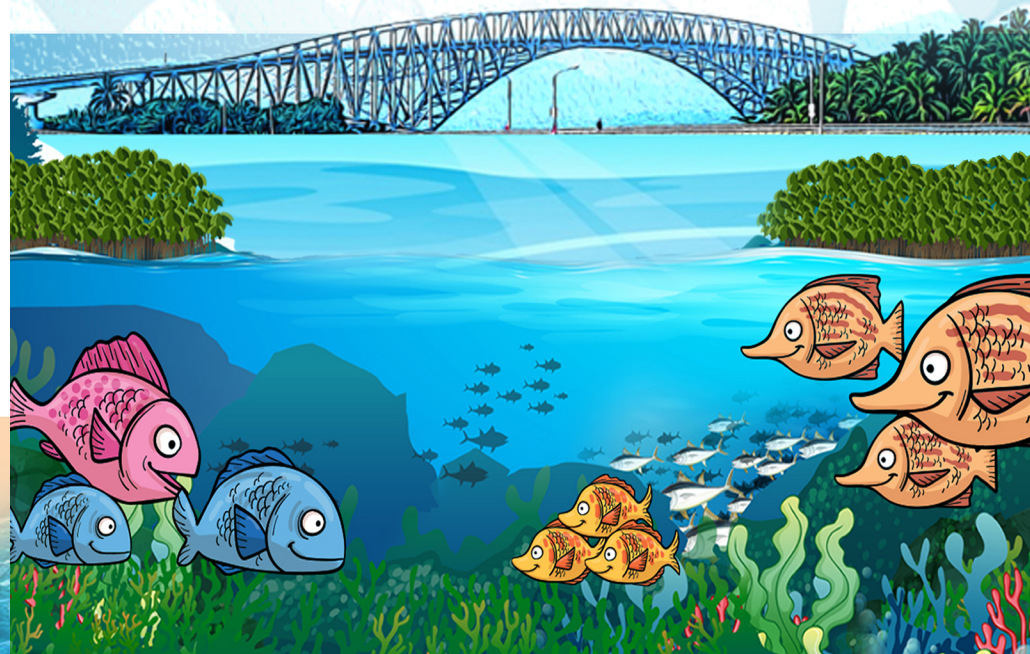
Prizes will come in the form of fisheries livelihood projects.

For more information, please contact your respective BFAR Regional Office or the BFAR Information and Fisherfolk Coordination unit at (02)454 - 5863 or (02)366-8535, or email dabfar_iprg@yahoo.com.

Department of Agriculture
BUREAU OF FISHERIES AND AQUATIC RESOURCES
Regional Office No. VIII

FISH SANCTUARY

An **Fish Sanctuary** amo in usa nga pinili ngan protektado nga lugar kon diin an mga isda ngan iba pa nga hayop ha dagat nabunay, makaon ngan matubo na waray tugaw.

IGUIN-DIDIRE HA SAKOB HAN FISH SANCTUARY AN MASUNOD:

Tanan nga klase hin pangisda, pamangti-on ug pagkuha hin bisan ano nga butang may kinabuhi o waray.

Pag-agi/ pagsulod hin sakayan.

Pagsulod, pag-usisa hin waray katugutan

Magpahibaro han mga hintu-inan kon may nag-aabuso han Fish Sanctuary

Higugma-a an mga
BAHANDI HAN KADAGATAN.

Like us on
Facebook
BFAR Region 8

Follow us on instagram
@bfarph

Follow us on twitter
@bfarph

Subscribe on youtube
@bfarph

region8.bfar.da.gov.ph

6. Mag uruma

Masunod han eksakto nga pama-agi han pag-uma para mapugngan an ka-agnas han tuna ngadto ha dagat ha panahon han tag-uran nga amo an hinungdan han paglubog han tubig.

Gamit hin natural nga abuno sugad han guano, dayami, ngan iba pa.

Ayaw paggamit hin mga iguin-didiri nga mga kemikal sugad han *Indrin* ngan iba pa.

7. Lagas, Bata, Lalaki og Babayi nga aada han lugar han Fish Sanctuary.

Ayaw paglabog hin basura ha sapa, salog ngan ha baybayon kay ine makakahatag hin maraot nga epekto ha dagat.

Mabulig pagbantay ngan pagdumara han Fish Sanctuary

Subay ha Seksyon 81 han RA 8550 nga guin-amyendahan han RA 10654 o quintatawag nga Philippine Fisheries Code of 1998, guinpalusad an mga taramdan pag-establisar han fish sanctuary (FS) nga amo an masunod:

AN FISH SANCTUARY GUINKUKUMPUNER HIN MGA SUMUSUNOD

CORE AREA

Amo an lugar ha fish Sanctuary kun diin an pangisda, pag-agi han sakayan, pagpundo ngan han pagsakob, ngan iba pa nga mga buruhaton an mahugot nga iguindidire.

BUFFER ZONE

An lugar na gawas o palibot han "core area" nga an panuyo amo an paghatag hin dugang nga panalipod o sagang.

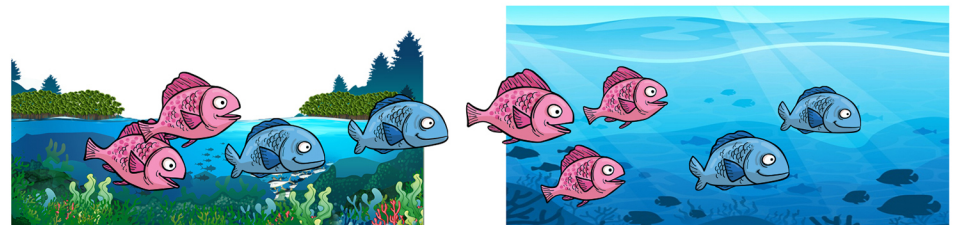
FISHERY RESERVE

An lugar na nakapalibot ha "core area" ngan "buffer zone" nga diin quintotogotan an pinili nga pamaagi han pangisda sugad han pangawil ngan bobo.

MGA PANUYO HAN PAG-ESTABLISAR HAN FISH SANCTURAY

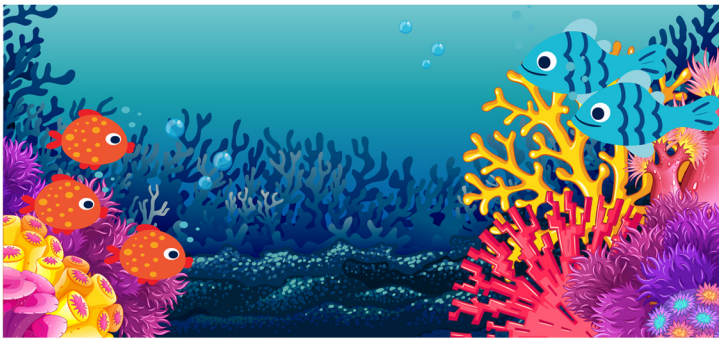

- Para mamentinar ngan mapreserba an mga bahandi han kadagatan.
- Para mapabalik an mga nagkaruruba nga mga katunggan, kalusayan, ngan kagasangan;

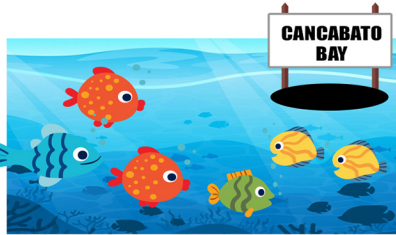

- Para madugngan an kadamo han isda ha higrani nga panagatan

ANO AN MGA BENTHA NGA MATATAGAMTAMAN KUN MAY ADA FISH SANCTUARY?

Mabalik an pagtubo ngan pagdamo han mga naguba nga kagasanan, kalusayan ngan katunggan nga amo an urukyan han isda.

Mabalik an pagdamo han isda upod an kaharani nga lugar pangisdaan.

Madudugngan an dakop ngan kita han mga mangirisda.

Turismo

Madudugngan an hibaro ngan magkakamay-ada makusog nga kagi-osan o partisipasyon han katawhan ha pag -ugog o pagbantay han kadagatan

5. Mangirisda

Ayaw panagat/panakop ha sulod han Fish Sanctuary

Ayaw ig-agi an imo sakayan ha sulod han core area og ha buffer zone

Ayaw paggamit hin duro kapawa nga suga, kon ikaw mangingisda harani ha Fish Sanctuary.

Mabulig pagbantay ngan pagdumara han Fish Sanctuary.

Mahatag hin mga impormasyon kinahanglan han pagdumara han Fish Sanctuary sugad pananglitan han imo adlaw-adlaw nga dakop.

Masunod han mga balaud pangisda ha gawas han Fish Sanctuary

Ayaw paggamit hin makakadaot nga paagi hin pangisda sugad han hilo, badil ngan iba pa.

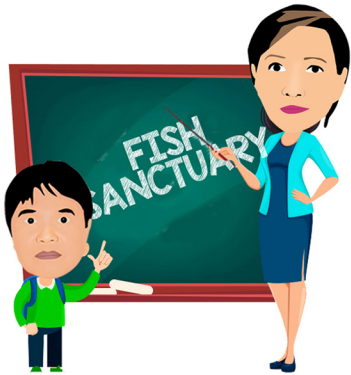
Mapasa hin mga balaud na makakabulig ha pagbantay ngan pagkonserba han mga isda og iba pa nga bahandi han Fish Sanctuary kaupod an eksakto o tama nga pagpangisda

2. Miyembro han Fisheries and Aquatic Resources Management Council (FARMC)

Pag-rekomendar hin mga pitad ngadto han hintutungdan para masiguro an maupay nga pagdumara ngan pagbantay han fish sanctuary.

4. Maestro ngan Maestra

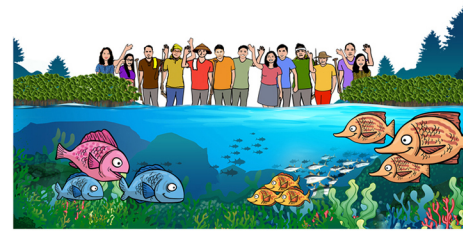
- Magtutdo ha mga estudyante bahin han importansiya han Fish Sanctuary, bahandi han kadagatan ngan han pagkonserba ngan pagbantay hini.
- Magtutdo hin bahin han ekolohiya ha dagat ngan han epekto han mga guinbubuhat ha sagka ngadto ha dagat.
- Mag-aghat ha mga bata nga maghimo hin mga proyekto nga makakabulig ha pagpabalik han mga bahandi ha dagat.

3. PNP/ Bantay Dagat/ Fish Warden

Bantayi an kadagatan sigon han imo guinsumpa-an nga katungdanan hin waray papaboran.

AN BASIHAN HAN LUGAR NGA BUBUTANGAN HAN FS:

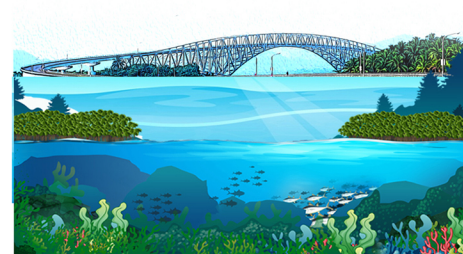
An hul-os/ tim-os nga pagkarawat ngan pag suporta han komunidad

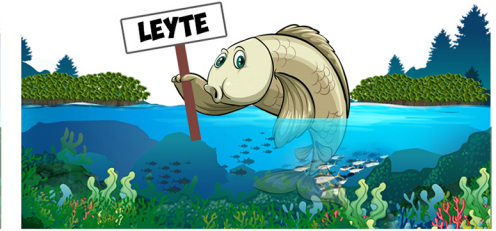
An kadamo han mangirisda nga nananagat hito nga lugar

May-ada mga "endangered" nga mga klase hin organismo/ hayop ha dagat.

An kaharani han lugar nga pipili-on ngan han kasayon han pagdumara

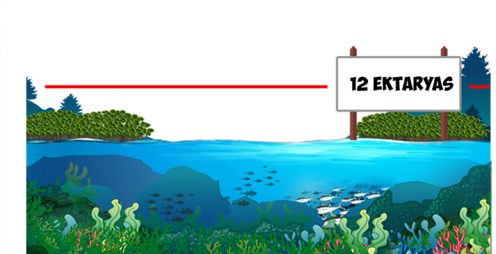
May-ada mga importante nga klase hin isda nga nadeponde dida han lugar

Mas maupay kun an lugar may-ada katunggan, kalusayan ngan 20 porsiyento (20%) nga buhi nga kagasangan.

May matin-aw ngan halarum na tubig; An kakinahanglanon han pagprotehir han lugar

An kadako (kinahanglan dire maubos hin 10 ektaryas o 15 porsiyento (15%) han kabug-usan nga coastal area han munisipyo ngan iguinkonsulta ha FARMC)

PAMAAGI HAN PAG-ESTABLISAR HAN FISH SANCTUARY

1. Pagtawag hin katitirok han mga mangirisda ngan han mga opisyales han lugar basi paghimangrawan an konsepto, panuyo, paagi, lugar ngan pagplano para hin eksakto nga pagdumara han Fish Sanctuary.
2. Panginano han guintudlok nga lugar para makuha an impormasyon han:
 - Mga gasang, isda ngan pangti-on, lusay ngan han iba pa nga mga organismo.
 - Pagkuha han eksakto nga sukol, ug posisyon han guintudlok nga lugar (technical description)
3. Otro nga pagtawag hin katitirok han mga tawo para hin konsultasyon o "Public Hearing" basi masiguro an pagkarawat han proyekto.
4. Pagpresentar han "Technical Proposal" ngadto ha LGU para ipakita an resulta han panginano han lugar nga hihimoon nga Fish Sanctuary kaupod an mga plano ngan resulta han public hearing.
5. An pirma han mga tawo nagpapamatuod han ira pagkarawat han proyekto, nga makikita-an dida hiton hihimuon nga Barangay Resolution.
6. An Sangguniang Panglungsod/ Bayan amo liwat in mapasa hin resolusyon/ ordinansa para han paghimo ngan pagbantay han Fish Sanctuary dida ha barangay.

7. Pagsumiter han ordinansa ha Sangguniang Panlalawigan para hin dugang nga pagtu-on.

8. Kun guintun-an o guin-uyunan na an ordinansa han Sangguniang Panlalawigan:

- Ipahibaro ha katawhan;
- Ibutang an mga tigaman (Bouy Markers) ha mga pag-ultan han Fish Sanctuary;
- Ipatuman an plano ug an pagdumara han Fish Sancturay.

HINO AN MAGDUDUMARA HAN FS?

An pagbantay ngan pagdumara han FS guinlalauman nga bubuhaton han lokal nga pamunuan ngan han mga molupyo han guindadabihan nga lugar. Magbubuligay ini hira hiton pinansyal ngan iba pa nga mga kinahanglanon para han pagdumara han FS. Magpipili guihaon an lokal nga pamunuan ngan han mga molupyo hin tawo o grupo nga magiguin-responsible para magdumara.

MAIBUBULIG PARA UMURSA AN FISH SANCTUARY

Kun ikaw:

1. Miyembro han Sangguniang Pambarangay, Bayan/ Panlungsod ngan Lalawigan:

Manguna hin pagsunod han mga balaud han pangisda.

Mahatag hin suporta para han pagdumara og pagbantay han Fish Sanctuary